

Ehdotus A 1967/PRE
Käsittelijä Puheenjohtajisto

Mietintö jäsenehdotuksesta, joka koskee Färsaarten ja EU:n välisen vapaakauppasopimuksen edistämistä

Puheenjohtajisto ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto ei jatka jäsenehdotuksen käsittelyä, jossa kehoitetaan pohjoismaisia EU:n jäsenmaita siihen,

että edistetään Färsaarten ja EU:n välisen vapaakauppasopimuksen laatimista.

Taustaa

Vapaa Pohjola esitti puheenjohtajiston kokouksessa joulukuussa 2023 seuraavan ehdotuksen suositukseksi:

”Färsaarilla on osana Tanskan valtakuntaa erityinen suhde EU:hun, sillä saariryhmä päätti, ettei se liity jäseneksi Tanskan liittyessä silloiseen EY:hyn vuonna 1973. Färsaarilla on sittemmin ollut erityisalueen asema, mikä on mahdollistanut kaupan EU:n kanssa erityisehdoin.

Nykyinen Färsaarten ja EU:n välinen sopimus on kuitenkin vuodelta 1997, ja se on sekä rajallinen että epätasapainoinen, sillä tavaraliikenteessä EU:sta ja Tanskasta sovelletaan itse asiassa vapaakauppaa ja Färsaaret voi viedä huomattavia määriä kalaa EU:hun ilman tullimaksuja. Sen sijaan Färsaaret joutuu maksamaan suosituimmuusperiaatteen mukaisesti MFN-tullia jalostetuista kalatuotteista ja muista tuotteista, mikä tarkoittaa sitä, että moniin färsaarelaisiin tuotteisiin lisätään tulli, kun niitä tuodaan Tanskaan ja muualle EU:hun.

Toisin sanoen Tanska ja muut Pohjoismaat joutuvat käsittelemään Färsaaria kolmantena maana, mikä on kohtuutonta, sillä Färsaaret on osa Tanskan valtakuntaa ja Pohjolaa.

Färsaaret on usean vuoden ajan toivonut todellista vapaakauppasopimusta vuoden 1997 kauppasopimuksen tilalle, ja Vapaan Pohjolan näkemyksen mukaan tämän tulee olla yhteispohjoismainen asia.

Vuoden 2005 jälkeen Färsaarten vienti EU:hun (pois lukien vienti Tanskaan) on laskenut 66,2 prosentista (2005) 53,7 prosenttiin (2022).

Färsaarilla on ollut vaikeuksia saada jalostettuja tuotteitaan Euroopan markkinoille, ja tästä syystä Färsaaret on tehnyt kauppaa muun muassa Venäjän kanssa. Färsaarilla on ollut kalastussopimus Venäjän (Neuvostoliiton) kanssa vuodesta 1977. Färsaarten

Hagstovan-tilastokeskuksen mukaan Färsaarten kokonaisvienti Venäjälle on laskenut 25 prosentista (2021) 8 prosenttiin (2022).

Färsaaret on omasta tahdostaan ja lojaalisti noudattanut eurooppalaisia Venäjän vastaisia pakotteita Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen jälkeen, vaikka maalla ei – kolmannen maan ominaisuudessa – olekaan ollut tähän velvollisuutta.

Viime vuosina EU on neuvotellut useista uusista vapaakauppasopimuksista ja solminut uusia, färsaarelaisia mahdollisesti haastavia sopimuksia. Esimerkiksi vuonna 2016 EU solmi Kanadan kanssa CETA-sopimuksen, joka antaa Kanadalle mahdollisuuden viedä kaikenlaisia kalatuotteita tullitta EU:hun. Kanada ja Färsaaret kilpailevat keskenään kalatuotteiden valmistuksessa ja viennissä – ja EU on päättänyt priorisoida pohjoisamerikkalaista maata sen sijaan, että se priorisoisi osaa Tanskan valtakunnasta.

Färsaaret ei kokonsa eikä vientimääriensä puolesta ole millään muotoa mikään todellinen uhka Euroopan esikäsitellyn kalan markkinoilla. Kalan lisäksi Färsaaret vie rajallisesti nahkoja, villaa ja lihaa. Myöskään näiden tuotteiden viennistä ei aiheudu riskiä sisämarkkinoille.

EU:n ja Färsaarten välillä solmittava todellinen vapaakauppasopimus tasoittaisi näiden kahden alueen välisen kaupan tasapainoa. Nykyistä kauppasopimusta leimaa suuri epätasapaino, ja sopimus on varsin yksipuolisesti EU:n edun mukainen.”

Puheenjohtajiston näkemykset

Puheenjohtajiston kokouksessa 12. joulukuuta 2023 käydyssä keskustelun pohjalta puheenjohtajisto asettui tukemaan sitä, että Färsaarten olisi tärkeää voida solmia vapaakauppasopimus EU:n kanssa. Puheenjohtajisto toivoi kuitenkin, että ehdotus lähetettäisiin Färsaarten valtuuskunnalle, jotta Färsaarilla olisi mahdollisuus esittää siihen kommenttejaan. Näin haluttiin varmistaa, että maa, jota ehdotus erityisesti koskee, saisi mahdollisuuden ilmaista näkemyksensä asiasta.

Färsaarten valtuuskunnalta saatiin kommentit 11. tammikuuta 2024, ja valtuuskunta suhtautui ehdotukseen kokonaisuudessaan positiivisesti.

Puheenjohtajisto tuki 6. helmikuuta 2024 pidetyssä kokouksessa yksimielisesti vapaakauppasopimuksen solmimisen merkitystä Färsaarten ja EU:n välillä ja sitä, että se solmittaisiin mahdollisimman pian. Samalla puheenjohtajisto kuitenkin katsoi, ettei asia kuulu Pohjoismaiden neuvoston pöydälle.

Koska ehdotus on luonteeltaan kansallinen ja yksittäisten osapuolten välinen, puheenjohtajisto päätti *olla jatkamatta jäsenehdotuksen käsittelyä.*

Tórshavnissa 8. huhtikuuta 2024

Oddný G. Harðardóttir (Sf)

Heléne Björklund (S)

Henrik Møller (S)

Jorodd Asphjell (A)

Kim Berg (sd.)

Anna Starbrink (L)

Hanna Katrín Friðriksson (Vr)

Heidi Greni (Sp)

Jouni Ovaska (kesk.)

Bryndís Haraldsdóttir (sj.)

Maria Stockhaus (M)

Ann-Sofie Alm (M)

Kathy Lie (SV)

Lorena Delgado Varas (V)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)